

УДК 025.343.3:06.02:378.661(477.74-21)

Наукова бібліотека Національного фармацевтичного університету в системі міжрегіональної корпорації медичних бібліотек України: аналіз роботи

Леках Юлія Михайлівна

провідний бібліотекар Наукової бібліотеки Національного фармацевтичного університету

Анотація. Аналізується досвід роботи Наукової бібліотеки Національного фармацевтичного університету у міжрегіональній корпорації медичних бібліотек України за десятиріччя.

Ключова слова: корпоративне об'єднання медичних бібліотек, MeSH, корпоративні ресурси, предметизація.

Scientific Library of the National Pharmaceutical University in the system of the interregional corporation of medical libraries of Ukraine: analysis of work

Lekakh Yuliya Mykhailivna

Leading Librarian Scientific Library National University of Pharmacy

Abstract. The experience of the Scientific Library of the National University of Pharmacy in the interregional corporation of medical libraries of Ukraine for decades is analyzed.

Keywords: corporate association of medical libraries, MeSH, corporate resources, objectification.

Значну частину інформаційного ресурсу бібліотек ЗВО складає фонд періодичних видань, який відіграє ключову роль в оперативному інформаційному забезпеченні науки та освіти. Це актуалізує значення оперативного розкриття змісту наукових часописів із питань фармації та медицини, яке можливе шляхом їх аналітико-синтетичного опрацювання та поданого у вигляді масиву бібліографічних даних про документальні джерела в електронному каталозі бібліотек. Це безумовно, допомагає користувачу зорієнтуватися в інформаційних потоках.

Слід зауважити що починаючи з 1999 року, бібліотека НФаУ працювала в АБІС Лібер, самостійно обробляла великі масиви періодичних видань, витрачаючи на це не тільки багато робочого часу, а й значну кількість трудових ресурсів. В аналітико-синтетичному опрацюванні документів були задіяні співробітники відділу наукової обробки документів і організації каталогів, ІДВ, відділу зарубіжної літератури - для роботи із журналами англійською мовою. Бібліотека НФаУ самостійно обробляла великі масиви

періодичних видань, витрачаючи на це не тільки багато робочого часу, а й значну кількість трудових ресурсів.

В 2011 р. із переходом на АБІС ІРБІС, бібліотека долучилась до корпоративного міжрегіонального проєкту і стала дванадцятим членом проєкту Зведений електронний каталог медичної періодики.

Проєкт корпоративної каталогізації медичних бібліотек України започатковано в 2004 році. Першими його учасниками були лише 3 медичні бібліотеки. Наразі кількість бібліотек учасниць проєкту зросла до 23. Серед них ННМБУ, 8 обласних медичних бібліотек, 3 бібліотеки державних наукових установ та 11 бібліотек ЗВО. Харківський регіон, окрім Наукової бібліотеки НФаУ, представила Наукова бібліотека ХНМУ.

Уклавши Договір про Систему корпоративної каталогізації, Наукова бібліотека НФаУ, як і всі учасники Зведеного е-каталогу медичної періодики, застосовує єдине лінгвістичне забезпечення та комунікативний формат UNIMARC для бібліографічних даних. Предметизація статей періодичних видань здійснюється за допомогою Анотованого алфавітного переліку медичних предметних рубрик Національної медичної бібліотеки США (тезаурус MeSH), що використовується у базах даних Medline, Pubmed та в бібліотеках багатьох країн світу, які в свою чергу слугують пошуковим інструментом для користувачів [5].

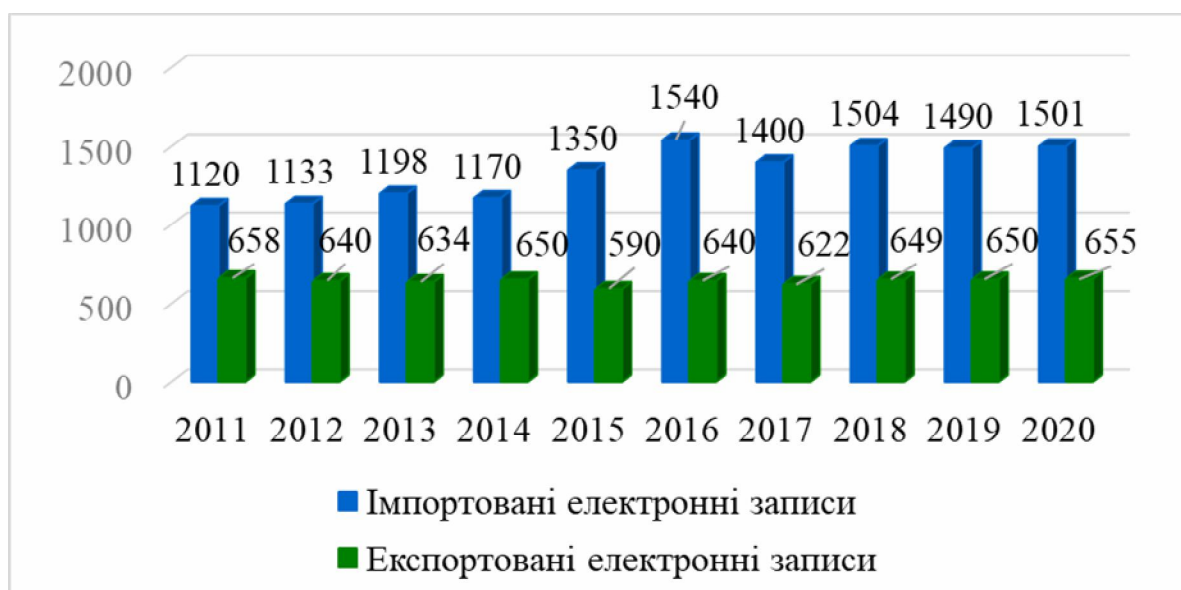
В своїй роботі, як і всі члени корпоративного проєкту, співробітники НБ НФаУ, що здійснювали аналітико-синтетичне опрацювання основного потоку періодичних видань, дотримувались державних стандартів: ДСТУ ГОСТ 7. 1: 2006 Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання [3]; ДСТУ 3582-97 Скорочення слів в українській мові у бібліографічному описі. Загальні вимоги і правила [2], ГОСТ 7.12.93 Библиографическая запись. Сокращения слов на русском языке. Общие требования и правила [1], ДСТУ ГОСТ 7.80:2007 “Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Заголовок. Загальні вимоги та правила складання” [4].

ННМБ закріпила за бібліотекою НФаУ перелік періодичних видань (згідно передплати).

Після опрацювання, координатор проєкту від бібліотеки (співробітник відділу наукової обробки літератури та організації каталогів) бібліографічні розписи статей експортує на FTP-сервер ННМБ. Згідно договору, бібліотека зобов'язалась і цього дотримується - надсилати аналітичні записи в 10- денний термін. В свою чергу, Наукова бібліотека має можливість швидко та якісно наповнювати власний електронний каталог імпортованими записами.

Велику координуючу роль відіграв колектив та керівництво Національної наукової медичної бібліотеки України, що своєчасно прийняли науково обґрунтовані методичні рішення, розробили низку документів та рекомендацій (Список скорочень назв видань для назв файлів, що передаються між партнерами Системи корпоративної каталогізації; Посібник користувача із розміщення матеріалів на сервері ННМБУ за FTP засобами FileZilla; Положення про Систему корпоративної каталогізації та ін.

За десятирічний період бібліотека університету опрацювала та надала записи 30-ти назв періодичних наукових фахових видань, експортувала до зведеного електронного каталогу медичних бібліотек України 6388 аналітичних записів та імпортувала до свого електронного каталогу 13406 записів.

Рис. 1. Динаміка експорту та імпорту електронних записів з/до зведеного електронного каталогу медичної періодики за 10-річчя

На діаграмі (рис.1) представлено динаміку імпорту та експорту електронних записів за період з 2011 до 2020 року, що дає змогу констатувати той факт, що Наукова бібліотека НФаУ змогла значнорозширити свою ресурсну базу за рахунок долучення електронних записів з корпорації.

Зазначимо, що позитивним є постійний взаємозв'язок координаторів проекту від НФаУ та ННМБ, їхня постійна співпраця для вирішення будь-яких питань. Навіть у період карантину всі бібліотеки-учасники Корпорації ефективно працювали у дистанційному режимі, що дало змогу не зупиняти роботу Корпорації медичних бібліотек України та своєчасно надавати якісний інформаційний ресурс своїм користувачам.

Аналізуючи показники поповнення Зведеного електронного каталогу медичної періодики, встановлено, що за період 2012-2021 рр. його кількість зросла на 282 362 записи. За 2020 р. опрацьовано 19 821 статей із фахових наукових журналів медико-фармацевтичного спрямування та створено аналітичні описи.

Значною перевагою корпоративної каталогізації є зменшення дублювання в роботі та заощадження матеріальних та трудових ресурсів за рахунок одноразової своєчасної наукової обробки нових номерів отриманих часописів, що дуже важливо в часи, коли відчуваємо негативні тенденції – злиття ЗВО та скорочення штату працівників бібліотек.

Узагальнюючи результат, можна стверджувати, що на цей час бібліотекою НФаУ, як і всіма членами проекту, реалізовано основну мету: досягнуто якісно новий рівень задоволення інформаційних потреб здобувачів вищої освіти, викладачів університету.

Список використаних джерел:

1. ГОСТ 7.12.93 Библиографическая запись. Сокращения слов на русском языке. Общие требования и правила. – Введ.: 01.07.1995. – Взамен. 7.12-77. – СПб.: Профессия, 2000. – 34 с.

2. ДСТУ 3582-97. Скорочення слів в українській мові у бібліографічному описі. Загальні вимоги і правила. – Введ.: 01.07.98. – Київ: Держстандарт України, 1997. – 15 с.

3. ДСТУ ГОСТ 7.1.2006. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання ГОСТ 7.1-2003, IDT). Офіц. Вид. Вперше (зі скасув. ГОСТ 7.1-84, ГОСТ 7.16-79, ГОСТ 7.18-79, ГОСТ 7.34-81, ГОСТ 7.40-82) ; чинний від 01.07.2007. Київ : Держспоживстандарт України, 2007. – 47 с.

4. ДСТУ ГОСТ 7.80:2007. Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Заголовок. Загальні вимоги та правила складання. – Введ.: 01.08.2008. – Київ: Держстандарт України, 2008. – 11 с.

5. Романюк О. О. Участь бібліотеки ОНМедУ в міжрегіональній корпорації медичних бібліотек України: 10-річний досвід. – Вісник ОНУ. Сер.: Бібліотекознавство, бібліографознавство, книгознавство, 2017. – Т. 22. – Вип. 2. – С. 346-349.

6. Павленко Т. Б. Зведений електронний каталог медичних бібліотек України: погляд учасника. [Електронний ресурс]. –Режим доступу: <http://repo.knmu.edu.ua/bitstream/.pdf> (дата звернення: 14.07.2021). – Назва з екрана.

УДК: 001.103+004.451.5+005.6

**Використання рамки Research Infrastructure Self-Evaluation (Rise) Framework для удосконалення послуг з управління даними досліджень
Чуканова Світлана Олександрівна**

*канд.пед.н., старший викладач Кафедри психології та педагогіки,
завідувач сектору Наукової Бібліотеки Національного університету «Києво-
Могилянська академія»*

Анотація: Рамка RISE – ефективний інструмент з оцінки якості послуг з управління даними досліджень конкретної установи, що базується на матриці з 10 видів послуг, між якими розподілено 21 можливість. Кожна послуга оцінюється за трьома рівнями від найменшого до найбільшого.

Ключові слова: управління даними досліджень, обмін даними, послуги з менеджменту даних, оцінка якості, рамка оцінювання.

**Using the Research Infrastructure Self-Evaluation (Rise) Framework to
Improve Research Data Management Services**

Svitlana Chukanova

*PhD in Education, senior lecturer at the Department of Psychology and
Pedagogy, head of the sector of the Research Library National University of Kyiv-
Mohyla Academy*

Abstract: The RISE framework is an effective tool for assessing the quality of institution-specific research data management services, based on a matrix of 10 types